

Politične stvari.

Prašajte Italijane: kaj je svoboda?

Svoboda je prečudna stvar. Ta jo tolmači tako, drug narobe, a vendar se imenujeta oba svobodnjaka.

Na Laškem pošilja svoje otroke v šolo, kdor hoče; kdor noče, ga nikdo ne sili; „mi si ne damo svobode vzeti, da storimo s svojimi otroci, kar nam drago“, — tako so govorili unidan poslanci v Laškem državnem zboru.

Kdor ne verjame tega, naj sliši, kaj se je nedavno godilo ondi.

Ministerstvo, spoznavši potrebo, da se ljudstvo k marsikateri za nj dobri in potrebni stvari siliti mora, je predložilo državnemu zboru načrt postave o prenašedbi ljudskih šol in je privzelo zapoved, da vsak za šolo ugoden otrok mora v šolo hoditi. Minister nauka Scialoja je ta načrt zboru predložil s podpornim poročilom.

Ali kaj se zgodi? Državni zbor se je uprl tej postavi, je spodbil vsak posamesen članek njen, in se 14 dni ravsala in kavšala z ministerstvom. Pričkali so se v več sejah o plači učiteljev in pa o tem, ali naj bi otroci šolski denar plačevali ali ne. Vsega debatovanja konec pa je bil ta, kakor smo že gori rekli, da šolska postava ni bila sprejeta, ker je velika večina poslancev rekla, da „otroke v šolo pošiljati ali ne pošiljati, spada v nedotakljivo pravico vsacega državljana!“ — Minister nauka je na to stopil iz ministerstva in vladane bode si kmalu upala, s tako postavo stopiti pred državni zbor.

Zalostno je, ako je državni zastop tako neveden, da misli, da ljudstvu ni treba poduka dandanes, ko je človeku vsacega stanú podučene glave potreba. In vendar naši liberalci hvalisajo Italijane, da so „omikan narod“, ki vé ceniti „svobodo“, ker preganja cerkev in duhovne!

Taki so pojmi o svobodi dandanes!

Če pa pri nas ne hodijo na kmetih vsi otroci v šolo, do katere imajo celo uro hodá in še več, pa so vrh tega še slabo oblečeni, bôsi in lačni — no, je pa oginjš v stregi in naši stariši so „divjaki“, na Laškem pa so „svobodnjaki“!

Mnogovrstne novice.

* *Kako je Korošk kmet Prusa izplačal*, o tem pripoveduje „Kärntner Blatt“ zanimivo dogodbo tako le: Lansko poletje je med mnogimi tujci, ki poleti radi zahajajo v prijetno gornjo Zilsko dolino na Koroškem, prišel tudi nek gospod iz Pruskega. Prusi so znani širokoustniki. V gostilnici vasi K... začne Prus marsikaj pripovedovati o novi Nemčiji in med drugim kvasi tudi to, da to novo cesarstvo je „po Božji volji“ („unter Gottes Fügung“) tako veliko, da v njem solnce nikoli ne zaide. Zilski kmet pa, ki ni tako neumen, kakor je Pruski bahač mislil, in je tiča poznal po petji, seže Prusu v besedo ter pravi: „Gospod, ali pa tudi veste, zakaj gospod Bog pri vas ne dá solncu v zaton iti? Glejte, on prav dobro vé, kaj vse vi uganjate, in ker se boji, da ne bi v temoti še huje gospodarili kakor dozdej, zato ne pusti, da bi solnce v vašem cesarstvu zatonilo.“ — Prusu se je nos obesel in je omolknil.

* *Toliko volkov se je na Koroškem letošnjo zimo prikazalo*, ki toliko škodo delajo, da so premije za vstreljeno zver povišali in strelnino za volkuljo postavili na 50 gold., za starega volka na 40 gold., za mladega na 20 gold.

* *Hudo zimo imajo na Laškem letos*, kjer sicer „pomaranče pod milim nebom cvetó“. V Florenci

imajo ledú na kupe in mraza so imeli včasih po 7 stopinj. V Rimu pogostoma sneg gré in še dalje proti jugu ima Laška dežela sneženo odejo. Le v Sicilijo se severni buroviž ni priklatil; tû zelení in cvetè vse, žalibog pa tudi roparji, in sicer tako, da se ljudjé iz Palerme ne upajo kam dalje brez spremstva karabinierov.

Naši dopisi.

Štajarsko. Iz Gradca. — Med tem, ko je naše mesto pravo gnjezdo liberalcev novega kopita in mestni zastop celó zahteva posilni brezcerkveni zakon, se pa vendar nahaja, in to iz najvišjih stanov, pogumnih mož, ki v katol. političnem društvu krepko na noge stopajo zoper verske postave, ki jih je unidan ministerstvo predložilo državnemu zboru. Dva kneza: knez Alfred in Alojzi Lichtenstein in grof Pergen so v zboru 3. dne t. m. izvrstno govorili. Knez Alojzi Lichtenstein je kazal stališče, na katero naj se vstopijo katoličani nasproti onim postavam; knez Alfred Lichtenstein pa je razložil, zakaj so zdaj one postave prišle v državni zbor, in kazal potrebo, srčno stopiti na bojišče, ki se je katoličanom vsililo; grof Pergen je pretresal načela, na katerih slonijo verske postave. Zbor je pri tej priči vkrenil addresso svetlemu knezoškofu dr. Zwergerju, v kateri naj se razloži mišljenje društva o verskih predlogah in se mu zatrdi obljuba nepremakljive zvestobe in udanosti; poleg adrese bila je tudi resolucija sklenjena, katera izreče, da so verske predloge „težko oškodovanje najsvetejših in zagotovljenih pravic Avstrijskih katoličanov“ in da v njih tiči „kal največih nevarnosti za notranji mir, obstoj in varnost države in naše slavne in ljubljene vladarske rodovine, zato postaja vsacemu katoličanu dolžnost, z vsemi postavnimi pripomočki delati na to, da te predloge ne postanejo postave“.

Iz Gradca. (Goveje kuge) je pri nas za zdaj konec, vendar je c. k. deželna vlada, gledé na to, da je bilo mnogo kužnine zatročeno in je tedaj lahko mogoče, da se ni povsod čisto vsa pokončala, z oklicem od 25. dne p. m. na srce položila vsem posestnikom, naj vsako bolezen goveje živine nemudoma naznanijo okrajni gosposki, županom pa, da ostro čujejo nad tem, da se iz kake sosedne dežele, kjer je goveja kuga, skrivaje ne pripelje nobeno govedo. V tem oklicu naznanja deželna vlada, da je na Štajarskem od 6. do 23. januarja kuga razsajala v 46 hlevih 18 krajev in je zbolelo 132 goved, odkat erih jih je poginilo 33, bolnih se pobilo 99, kužnine sumljivih pa 70, da po takem znaša skupna zguba 132 goved, za katere, razen 33 poginulih, so lastniki celo odškodovanje iz državne kase prejeli. Le temu ostremu postopanju se je, kakor pri vas na Kranjskem, posrečilo zadušiti kugo s precéj majhno zgubo. Da bi to bilo na Hrvaškem, zatročena bi bila ondi že po več kmetijah, kajti Ogerska vlada si hoče povsod posebne hruške peči, nima naših postav, in gleda in gleda, kako govedo za govedo napada kuga, za katero ni na svetu nobenega zdravila. Da bi le dr. Bleiweisov nasvet, ki ga je v lanskem deželnem zboru stavil in je tudi obveljal bil, bil na Ogerskem tako sprejet, kakor zasluži na korist Ogerske, pa tudi vse Avstrije!

Trst 13. sveč. — Ker „pust“ kmalu svoj regiment odloži, naj povem, kako je bilo pri nas in v okolici naši. V Trstu vidiš vsaki večer ošemljene, pa tudi napol pijane osebe tavati po kavarnah in krčmah; pripetí pa se rado, da pod marsiktero krinko je skrito hudo sovraštvo; nepoznana oseba se na ta način maščuje nad svojim sovražnikom; zato ne preide leto, da bi se kronika umorstev ravno po tej poti ne polnila. — Med društví, ki imajo svoje plese bolj ali manj sijajno, pa

tudi naša narodna društva ne zaostajajo. Mestna čitalnica je imela že 3 lepe plesalne zabave; veliki ples z „besedo“ pa bo jutri 14. t. m. Pevski zbor iznenadil nas bo, kakor čujem, z lepimi melodijami. Podoba je, da naša tržaška čitalnica se bode na novo oživela ter postala to, kar je bila leta 1853, namreč pravo narodno ognjišče Slovanom v Trstu. V ta namen naj zdajni odbor na to dela, da se projektirani oder brž ko mogoče dovrši. Z okusnimi dramatičnimi predstavami si bode zgubljeno zopet pridobila, to je privabila si bode mnogo udov, ki bodo radi gledali, kar jim bode muza Talija narodnega ponudila. Ni ne dvombe, da naša čitalnica bila bi lahko največja in najmočnejša čitalnica v vsej Sloveniji, al žalibog, da tudi pri nas je malomarnost velik naroden pregrešek. — Vojaški ples podčastnikov domačega polka je napravil v vseh krogih simpatičen vtisek, še posebno pa v narodnem obziru; dvorana je bila z velikim grbom Slovenije, to je, s grbom združenim z vsemi slovenskimi deželami in z nebrojnimi trobojnicami okinčana. Naši fantje so ta večer res naredili čast svoji domovini. Slava jim! — Tudi tako imenovana kmetiška čitalnica v Rojani je imela v Vodnikov spomin 1. dne t. m. „besedo“ z igro „Revni poet“, ki je bila, kar se g. Laharnarja tiče, dobro igrana; daljo kritiko pa opustim, da ne dregnem, če tudi brez krivde, v sršenovo gnjezdo; tega pa vendar ne morem zamolčati, da se v Rojanski čitalnici, ki je narodna slovenska, prebavi največ laščine. Pevci Boluski — slava jim! — zadovoljili so občinstvo jako obilno. Kdo jih je povabil, nam je neznano, in zakaj. Kar pa se Rojanskih pevcev tiče, bilo je le grdo obrekovanje, kar je nekdo v „Narodu“ pisal, da so se slovenski reči izneverili. Da ne hodijo več pét, je istina; al kdo je kriv tega? Le ohola mestna gospôda v pinjah, ki se kot najfinejši glave hočejo vesti! Pri besedi in igri „Pot skoz okno“ lansko leto so Rojanski pevci na povabilo odborovo prišli pét v čitalnico; al kako surovo se jim je izplačala njihova vljudnost! In kdo je to zakrivil? Neki širokoustni Resman s svojo stranko žalostnega spomina. Kakošna je čitalnica zdaj, in kakošna bila je pred dvema in tremi leti? Lahko bi se jej zapelo: „Kje so časi, kje so dnevi?“ Al v Rojanski čitalnici bi se ta pesem ne razumela! Come? cosa canta?

Iz Št. Petra na Notranjskem 15. febr. — Pravila tukajšnjega mednarodnega *) bralnega društva je slavna c. k. deželna vlada potrditi blagovolila. Začasni odbor vabi uljudno daljne in bližnje sosedje vdeležiti se otvorjenja na 22. t. m., pri katerem se bode za zdaj po programu — ki se bode tiskan razposlal — vpisovanje udov, naročevanje časnikov, volitev stalnega odbora vršilo.

Ostrog pri Št. Jerneji na Dolenskem 15. sveč. (Nesreča požara. Gasilnica Samasova. Hitra pomoč banke „Slovenije“.) 8. dne t. m. je bila v naši vasi velika žalost in strah. Ko so ljudje ob 10 uri k sv. maši odšli, se vname pri nekem gospodarju škopa pri hlevi, ter začne neusmiljeno goreti. Zgorelo je trem gospodarjem vse poslopje, četrtemu pa kozolec. Ker so ljudje v Št. Jerneji na prižnici zvedeli, da v neki bližnji vasi gorí, hiteli so domú in potem na pomoč. Iz Šentjerneja pa so brž prišli na pomoč z novo, prvokrat rabljeno gasilnico, ki je posebno dobro služila in še večjo nesrečo odvrnila. Hvala možem, ki so z gasilnico prišli in delali! Gospodar, ki je nemudoma konje vpregel, je zato dobil 3 gld. Prav tako! To spodbuja ljudi na naglo pomoč drugi pot. Ker tudi v Kostanjevico je šel s konjem eden ogenj naznanit, so vrli Kostanjevčanje

kmalu za Šentjernejsko gasilnico z svojo gasilnico prišli na pomoč, samo to jih je zaviralo, da ni tekoče vode blizo; vzeli so zato iz že skoraj suhih vodnjakov vso vodo, morali so jo hitro voziti iz potoka na Prekopi, in po taki pridnosti ste obe mašini prav dobro gasili. Posebno daleč je neki gnala Št. Jernejska, od Samase v Ljubljani narejena gasilnica ter ljudi tako navdušila, da si želijo sedaj vsaj za vsaki dve vasi eno gasilnico imeti. Pač živa potreba bila bi ta! — Zgoreli ste dve kobilici (ena breja) gospodarju, pri katerem se je ogenj začel. Žita pri drugi hiši bilo je gotovo nad 20 mernikov; rešili so ga po polivanju z gasilnico vsaj čez 80 mernikov, ter tako vbrani, da ni ogenj segel po vsi vasi, kjer so večidel lesene hiše prav blizo skupaj. Škoda je velika; vendar sta vsaj dva od štirih pogorelcev zavarovana: eden pri Gracarski za 400 gold., dva, katerima je vse zgorelo, pa nikjer, in eden, ki mu je samo kozolec zgorel, pri naši domači banki „Sloveniji“ v Ljubljani. V nedeljo 8. svečana je pogorel kozolec Jan. Smoliču v Ostrogu, in v sredo, to je, 11. svečana pa je banka „Slovenija“ že mu denar poslala. Naj jej zato bode tu najgorkejša zahvala izrečena za tako naglo povrnitev škode in živo priporočana vsem našim gospodarjem! Pa le zopet pri tem ognju vidimo na sramoto deželi in na lastno škodo pogorelcem, da je dokaj nemarnih gospodarjev, ki še nimajo zavarovanega svojega posestva! Janez.

Iz Ljubljane. (Občni zbor slovenske Matice v Ljubljani) bode 4. dan meseca marca 1874. l. Ob 8. uri zjutraj se bode sv. maša služila v stolni cerkvi, občna skupščina pa v čitalnični dvorani pričela ob 3. uri popoldne. Vrsta razgovorov jej bode sledeča:

1. Predsednik nagovori zbrano skupščino.
2. Poročilo o odborovem delovanju od 26. sept. 1872. l. do konca februarja 1874. l.
3. Račun od 1. julija 1873. l.
4. Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun vsled 9. §. a) Matič. pravil.
5. Proračun od 1. julija 1873. do 1. julija 1874. l.
6. Volitev 11 odbornikov, in sicer:
 - A. 10 odbornikov namesti onih 1869. l. voljenih, med katerimi so
 - a) Ljubljanski: L. Jeran, Peter Kozler, Ivan Vilbar, dr. Jernej Zupanec;
 - b) vnanjih: Fr. Erjavec, Anton pl. Gariboldi, dr. Gr. Krek, Božidar Raić, dr. Janko Srnec, Davorin Trstenjak.
 - B. 2 odbornika namesti umrlih Ljubljanskih: Antona barona Cojza in Antona Lesarja.

Opombe. Pri volitvah odbornikov Matice se vštevajo tudi volilni listki taci družbenikov, kateri sicer niso mogli sami priti, pa so vendar svoje volilne listke odboru poslali tako, da ni prav nič suma zaradi kake prevare (§. 11. pravil.). — Račun za preteklo, proračun za prihodnje društveno leto in volilni listi se pred razgovori razdelé nazočim družbenikom. — Gospod odbornik Davorin Trstenjak se je prostovoljno odpovedal odborništvu in odbor Matičin po sklepu 17. julija 1872 mu pismeno hvalo izrekel ne le za njegovo marljivo delovanje v odboru, ampak tudi sploh za vso zlasti pisateljsko podporo.

Vse častite družbenike Matice slovenske na IX. občno skupščino vabi

Dr. E. H. Costa, prvosednik.

— (V prihodnjem občnem zboru Matice slovenske) se voli 12 odbornikov, deloma na mesto taci, ki vsled družbinih pravil izstopijo, pa se zopet voliti smejo, deloma na mesto lani umrlih. Da gospodje udje vedó, koga naj volijo, nasvetuje jim volilni odsek, kateremu na čelo so se vstopili dr. Jan. Bleiweis, dr. Costa in

*) „Mednarodnega“? Ali je to pogrešek pisma? Če ne, ali je društvo slovensko laško-nemško? Vred.

dr. Vončina, sledeče gospode a) v Ljubljani stanujoče: Luka Jerana, Petra Kozlerja, Val. Krisperja, Mateja Močnika, Iv. Vilharja in dr. Zupanca, — b) zunaj Ljubljane bivajoče pa: prof. Erjavca v Gorici, dr. Kreka v Gradcu, prof. Majcigerja v Mariboru, župnika B. Raića na Štajerskem, župnika Jan. Parapata na Kranjskem, prof. Šumana na Dunaji. — Če vsi nasvetovani niso vsacemu volilcu všeč, kakor je to pri vsacih volitvah, naj se drage volje pomisli, da se je odsek pri svojem nasvetu držal vodila, da ne gré odstraniti mož, ki so zdaj odborniki in delalci bili na prid Matici, ali na novo voljeni delali bodo. — Volilne liste naj gosp. družbeniki kmalu blagovolijo poslati Matici predsedniku.

— (Iz seje deželnega odbora 13. febr.) Edvardu Pfeffererju, učencu v gozdarski šoli v Šneperku, se je podelila štipendija. — Pobiranje 20% priklade na vžitnino za občinske potrebščine se je mestni občini Kranjski za letošnje leto dovolilo. — Vsled naznanila nekega c. k. okrajnega glavarstva, da se je uradni pečatnik nekega županstva zlorabil, ker ga župan ni dobro shranoval in zapiral, dobijo vse županije opomin, da imajo župani pod osebno odgovornostjo občinski pečatnik vedno dobro shranovati. — Po naznanilu županstva občine Roštanske pri Radečah se je postavil v smislu deželne postave od 11. maja leta 1873 v imenovani občini posredovalni odbor za poravnavanje preprirov med strankami; zato se je obrnil na deželni odbor za potrebne tiskovine za svoja opravila.

— (Zidanje mestne šole), o kateri smo unidan govorili, je dobila Ljubljanska stavbena družba (Baugesellschaft). Seja, v kateri je včeraj mestni odbor to stvar obravnaval: komu naj se zidanje izroči, bila je silno viharina: enako število glasov bilo je za Faleschinia kakor za stavbeno družbo.

— (Podpisuje se zdaj po mestu peticija), da bi vojaško bolnišnico iz mesta djali.

— (Pri banki „Sloveniji“) se je pretekli teden do 7. dne t. m. oglasilo 197 zavarovanj.

— (6 štipendij za zdravniške študije v Gradcu) po 252 gold. na leto je razpisanih. Prosilci morajo znati jezik slovenski in se zavezati, da po končanih šolah 5 let služijo na Kranjskem.

— (Včerajšnjega „Slovenca“) je policija v prepoved djala zarad članka „Politika na kmetih“.

— (Pobirki iz časnikov.) Ko je „Laib. Schulzeitg.“ v svojem 2. listu dr. Razlaga in dr. Zarnika obrala zarad njunega veternaškega značaja o šolskih rečeh, razliva v 3. listu svoj žolc na vrednika zamrlega „Slov. Učitelja“ in sedaj dopisovalca „Slov. Naroda“ g. Lapajna. Ni pa še tega dolgo, kar sta „Slov. Učitelj“ in „Schulzeitung“ združena na boj šla nad „Učit. To-varša“ in nad klerikalni deželni zbor in odbor; ni še dolgo, kar je „Narod“ neznano glorio pel „Schulzeitung-i“, rekši, da je dobro vredovana, da ni skor lista, ki ne bi se odlikoval po kakem članku prof. Gariboldi a, Linhartaitd., da je odločno liberalna, da „Krain. Lehrerverein“ vkljub neugodnim razmeram na mnogo boljnih nogah stoji nego „učit. društvo“, da napravlja zanimive večernice, da ima modre, marljive, za učiteljstvo jako navdušene moči, — in take strašanske hvale poje jim „Narod“ več, ali, kakor „Schulztg.“ sama pravi: „und so geht es fort mit noch andern Komplimenten“, — zdaj pa sta se „Narod“ in „Schulzeitung“ zagrizla tako, da je grdo brati, kar piše ta in uni. Pisarije „Naroda“ na sramoto staviti, to se vé da zadene vsak „Uebungsschüler“, kajti kar je v „Narodu“ pred 14 dnevi bilo belo, je danes črno; pisatelje njegove vodi le strast, zato pozabijo danes, kar so pisali včeraj, vredništvo pa samo ne vé, kaj je imelo v svojih listih pred me-

secem dnevi; — vendar se more reči, da ga „Schulztg.“ vselej zgrabi na najbolj občutljivem mestu — pri lastnih besedah, po katerih se zamotuje v protislovje. Tako citira v 3. listu iz štev. 292. ono nezmerno hvalo, s katero jo je kadil „Sl. Narod“. — Kako malo taktike pa vendar pri vsem tem „Schulzeitung“ v svoji polemiki ima, kaže to, da se z „Narodovo“ hvalo z debelimi črkami ponaša, rekoč: „wir müssen sagen, wir sind stolz auf diese glänzende Anerkennung des „Slov. Narod“, čeravno vé, da je gosp. Lapajne pisec „Narodove“ hymne o „Schulzeitung-i“, — to je, tisti „Jurček Lapajne“, kakor ga ona na prejšnji strani imenuje: „Dieser lächerlich aufgeblasene, arme Tropf, der eigentlich gar nicht weiß, was er will, der bald seine Gegner lobt und sie seiner eigenen Partei, die er mit Schimpfworten belegt, als Muster hinstellt, ein andermal ihnen wieder jeden Werth abspricht. Und dieses schwankende Rohr soll eine Stütze der Lehrerschaft sein“ — in tacih in enacih zabavljic je polna cela stran. A s hvalo onega pisatelja, ki ga tako zaničljivo popisuje, se vendar ponaša „Schulzeitung“!

Če take in enake reči očitno beremo v časnikih, — če vidimo, kako danes Gariboldi, Linhart in Sima nadučitelja Lapajnet a imenujejo „einen Menschen, der mit vieler Nachsicht nur ein Befähigungszeugniß Nr. 3, also des letzten Grades erhalten hat“, „einen armen Tropf“ itd., drugikrat pa Lapajne vpraša vit. Gariboldi a in Simo: naj skazeta, s kakošnimi spricali sta se ona vsedla na Ljubljanske učiteljske stolice? itd. — no, potem je pač vsak pošten prijatelj ljudskih šol opravičen vprašati: ali to so tisti možje, ki hočejo krmilo šolstva v svojih rokah imeti? ali je od teh pričakovati kake koristi za naše šole? Ali jih ni sram, če njihovi učenci take liste v svoje roke dobijo?!

In vse to se godi v taboru liberalcev, iz katerega ima Mesia šolstva priti! Če to tako naprej gré, požre še liberalce liberalca. Zato gledamo mi „klerikalci“ take boje mirno od daleč in si z Göthe-om mislimo o njih, kar je pél v „Weissagungen des Bakis“ tako le:

„Sprich, wie werd' ich die Šperlinge los?“ — so fragte der Gärtner —

Und die Raupen dazu, ferner das Käfergeschlecht, Maulwurf, Erdflö, Wespe, Würmer, das Tenfelsgezüchte?“ — „„Lass' sie nur Alle: so frisst Einer den Andern auf!““

— „Slov. Narodu“ so celó tiskarne pomote časnikov voda na njegov mlin. Na podlagi take pomote, ki jo pa vsak misleč bralec z roko lahko zgrabi, je unidan „Novicam“ čestital, da bodo o brezverskih postavah z njim in „velikim“ Šukljejem kmalu soglasne. V zadnjem listu pod rubriko „Novičar“ so namreč „Novice“ iz „Reforme“ povzele zanimiv članek proti civilnemu zakonu; al stavcu se je primerila, čeravno ni bil pustni torek, nesreča, da zadnji obširni kos tega članka, ki se začinja z besedami: „To pa ob enem spričuje, da se cerkveni nasprotniki kar naravnost smešne delajo pred svetom“ itd., je prestavil gori k prvemu članku iz Dunaja, ki govori o potovanji cesarjevem na Rusko. Da se tej novici ne prilegajo besede o „cerkvenih nasprotnikih“ itd. itd., no, to pač vidi vsak, kdor ima v glavi oči. Ali je pa stavec morebiti nalašč nastavil limance, in jurček se pa le zopet vjel? — S tem ob enem popravljamo tiskarno pomoto zadnjega lista. — „Slov. Gosp.“ piše o „mladoslovincih“ tako le: „Da bodo naši „mladi“ polagoma za vsem v nemčurski tabor prestopili, to so previdni možje že davno prerokovali, in to se na Kranjskem vedno bolj očitno kaže. Tudi iz Štajarskega Ptujaja čujemo prav zanimive reči o tamošnjih „mladoslovincih“.

Dr. Ploj se je kmalu po zadnji, za njega malo častni volitvi odpovedal predsedništvu Ptujске čitalnice ter obenem stopil iz njenega odbora. Poslednje je storil tudi dr. Gregorič, našim bralcem od pretekle jeseni znani korespondent „N. fr. Presse“ za groš. Obadva se kaj skrbno izogibujeta slovenske čitalnice in sta v zadnjem času postala glavna stebra hirajoče nemške kazine. Nedavno je „mali doktor“ v nekem shodu kazincev tako navdušeno govoril in opisoval strašno sramoto, v katero bi pred vsem omikanim svetom prišlo slavno mesto Ptuj, ko bi pustili kazino razpasti; Ptujski očetje so strmeli in iz hvaležnosti volili govornika v novi odbor.“

— (*Maskarada*), ki jo je „Sokol“ včeraj aranžiral v čitalnici, je privabila, kakor vsako leto, tako tudi letos mnogo ličnih mask, nekatere jako elegantne, v lepo okinčano dvorano. Ker je tudi mnogo družega občinstva, samo s šaljivo „Sokolovo“ marko zaznamovane, se zbralo, bila je veselica jako živahna, a v vsem čedna in poštena.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Pred odhodom na Rusko je cesar poslal ministerstvu pismo, v katerem govori od nadlog, ki tarejo vse dežele njegovega cesarstva, in mu priporoča, vse moči napeti, da se na pomoč pride ljudstvu, ki živi v stiskah, posebno naj skuša delalcem in rokodelcem zaslužka nakloniti s tem, da se začne take stavbe (poslopja, železnice itd.) delati, pri katerih si ljudje morejo kaj zaslužiti.

— 13. dne t. m. se je cesar naš srečno pripeljal v Petrograd; na kolodvoru ga je pričakal car Ruski z rodovino svojo in preprijazno sprejel. Njemu na čast je mesto okinčano in pripravlja se mu mnogo svečanosti. Do 22. dne t. m. misli ondi ostati. — Časnik „Golos“ piše, da časi so pretekli, ko ste Avstrija in Rusija v razporu bili. „Zveza Rusije, Avstrije in Nemčije najbolje je poročstvo miru, kajti nikakoršna sila na svetu proti njim ne more nič opraviti“. No! to bodo pa pri teh besedah poskočili nemški demokrati na noge in se trikrat prekrižali pred „sveto alianco“.

— Zbornici poslancev je 13. dne t. m. ministerstvo v obravnavo izročilo 4 predloge o preuredbi (reformi) davkov, namreč preuredbo 1) davka od pohištva, 2) od pridobitve (zaslužka), 3) od prihodkov tacega imetka ali premoženja, katero ne spada pod zemljiški, hišni ali pridobitni davek, in 4) od dohodkov osebnih. Ni podobe, da bi po tej preuredbi se davki znižali, marveč kaže se, da, če je še kje kaka luknjica davka prosta bila, da se vprihodnje z davkom zamaši. — Ko se je v 19. seji obravnavala postava, koliko rekrutov se ima za letošnje leto vzeti, je Štajarski nemški poslanec in kmet Bärnfeind tako odkritosrečno govoril o nadlogah kmetiškega stanú, da drugi pot prinesemo ves njegov govor. — V isti seji je Moravsk poslanec dr. Meznik z družniki svojimi vprašanje stavil na ministra nauka: ali dobí slovanski narod na Moravskem v pravični razmeri z nemškimi slovanskimi srednjih šol? Kazal je grozno krivico, ki se godí narodu slovanskemu, ki šteje poldrugi milijon glav, pa ima le 6 slovanskih srednjih šol, nemški pa, ki šteje le pol milijona, jih ima 24.

— Časniki pišejo, da delegaciji začnete svoje zborovanje 20. aprila v Peštu. Med tem prestane državni zbor na Dunaji.

— Družba Dunajskih delalcev je vložila zbornici poslancev spomenico, v kateri razlaga svoje želje in zahteve politično veljavo in zastop v zboru. Po nasvetu dr. Koppa bilo je to pismo izročeno posebnemu odseku v prevdarek in poročilo, — spomenica Českých poslancev pa, ki zastopajo veliki narod slovanski, bila je unidan, kakor je našim bralcem znano, čeravno jo je Hohenwart iskreno priporočal, pod klop vržena. Res, narobe svet!

— Grof Hohenwart je povabil te dni kolovodje raznih strank državnega zbora v posvet, da bi se namreč ob prihodnjih volitvah v razne odbore primerno število odbornikov iz vsake stranke izbralo. Pri tem shodu se je razmera strank tako-le pokazala: levičniki (liberalci) štejejo 88 glav; Rusini, ki z onimi glasujejo, 14 glav; središniki (veliko posestvo) 54; Poljaci 43; desno središče („pravna“ stranka) 40; demokrati 5, odlični nemški „mladi“ 57; 4 mladoslavenski poslanci iz Kranjskega in Tržaškega: Razlag, Vošnjak, Pfeifer in Nabrgoj — spadajo med „divjake“ (tako se namreč imenujejo v parlamentarnem življenji oni odlomki poslancev, ki se nočejo nobeni stranki pridružiti, marveč samotarijo za-se). Kaj da je blagi Hohenwart dosegel, ni še znano; menda hoče previdni politikar do dejanskih dokazov priti, da z večino tega državnega zbora ni doseči porazumljenja na nobeno stran, česar se bo kmalu do živega prepričal.

Česko. Iz Prage. — Zoper sklep nemških poslancev v deželnem zboru, po katerem se iz više realke Pražke ima odstraniti krščanski nauk, so škofi Česki vložili protest naravnost pri cesarju.

Ogersko. Iz Pešta. — Podoba je, da voz Magjarske politike je tako v blato zavožen, da ne bode lahko mogoče spraviti ga na lepo. Brž ko cesar se vrne iz Ruskega domu, bode mu neki sedanje ministerstvo nasvetovalo, novo izvoliti. Če pa časnik „Hon“ priporoča, naj v novo ministerstvo stopijo zastopniki vseh strank, bila bi ta koalacija to, kar sta — noč in dan. Mož, ki je pretekla leta vodil politiko Magjarsko — Deak — je po bolezni ves onemogel. Dvalizma sad se bode zdaj še le pokazal.

Parsko. Iz Monakovega se piše, da kolera čedalje huje razsaja; vedno zvonijo zvonovi in le procesije se vidijo; kdor more, beži. Od 15. novembra je zbolelo 2788 ljudi in umrlo 1303.

Vipavskim vinorejcem na znanje!

Podpisani se vdano priporoča za vsakovrstno sodarsko delo, bodi si na domu posestnikov ali pa v delalnici deželne vino- in sadjerejske šole na S'apu.

Vaclav Kután,
sodarski mojster Slapške šole.

Žitna cena

v Ljubljani 14. februarija 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 20. — banaške 7 fl. 92. — turšice 5 fl. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 80. — ječmena 3 fl. 90. — prosa 3 fl. — ajde 4 fl. 40 — ovsa 2 fl. — Krompir 3 fl. —.

Kursi na Dunaji 16. februarija.

5% metaliki 69 fl. 25 kr. Ažijo srebra 106 fl. — kr.
Narodno posojilo 74 fl. 35 kr. Napoleondori 8 fl. 96 kr.